

שבת דף לב

משנה. על שלש עבירות נשים מתות בשעת לידתן: על שאינן זהירות בנדה, בחלה, ובהדלקת הנר.

גמרא. מאי טעמא?

נדה	היא קלקלה בחדרי בטנה - לפיכך תלקה בחדרי בטנה
חלה	רביעית דם נתתי בכם - על עסקי דם הזהרתי אתכם
הדלקת הנר	ראשית קראתי אתכם - על עסקי ראשית הזהרתי אתכם נשמה שנתתי בכם קרויה נר - על עסקי נר הזהרתי אתכם

ומאי שנא בשעת לידתן?

רבא	נפל תורא - חדד לסכינא - כשהשור כבר נפל, זה הזמן לחדד את הסכין ולהורגו
אביי	תפיש תירוס אמתא - בחד מחטרא ליהוי - אפ האמה מרבה להתריס (למרוד), תכה אותה במכת קל אחת
רב חסדא	שבקיה לרויא, דמנפשיה נפיל - עזוב את השיכור כי מאליו יפול
מר עוקבא	רעיא חגרא ועיזי ריהטן, אבב חוטרא - מילי, ואבי דרי - חושבנא - אם יש רועה חיגר שלא יכול לרוץ אחרי הצאן, כשיגיעו לשער הוא יוכל לדבר איתם אבל כשייכנסו לבית הדיר, אז הוא יכול להכות אותם
רב פפא	אבב חנואתא נפישא אחי ומרחמי, אבב בזיוני - לא אחי ולא מרחמי - אם יש חנות ששם הרבה סחורה, אנשים רבים מגיעים ונעשו אוהבים לבעל החנות אבל כשאין לבעל החנות סחורה וכסף, אין אנשים מגיעים ואוהבים ומרחמים עליו

שאלה: וגברי היכא מיבדקי?

תשובה: אמר ריש לקיש: בשעה שעוברים על הגשר.

קושי: גשר ותו לא?

תירוץ: אימא: כעין גשר.

סיפורים לחיזוק: רב לא עבר במברא דיתייב ביה גוי, אמר: דילמא מיפקיד ליה דינא עליה, ומתפיסנא בהדיה. שמואל לא עבר אלא במברא דאית ביה גוי, אמר: שטנא בתרי אומי לא שליט.

רבי ינאי בדיק ועבר. רבי ינאי לטעמיה, דאמר: לעולם אל יעמוד אדם במקום סכנה לומר שעושין לו נס - שמא אין עושין לו נס. ואם עושין לו נס - מנכין לו מזכותיו.

שאלה על גישת ר' ינאי: אמר רבי חנין: מאי קראה (בראשית לב) **קטנתי מלכא החספיה ומלכא האמת.** המשך הסיפורים: רבי זירא ביומא דשותא לא נפיק לביני דיקלא.

גירסאות שונות של משנתינו: תנו רבנן: **על שלש עבירות נשים מתות יולדות, רבי אלעזר אומר: נשים מתות יולדות. רבי אחא אומר: בעון שמכבסות צואת בניהם בשבת, ויש אומרים: על שקורין לארון הקודש ארנא.**

עוד מקורות תנאיים קשורים לנושאים אלו: תניא, רבי ישמעאל בן אלעזר אומר: **בעון שני דברים עמי הארצות מתים - על שקורין לארון הקודש ארנא, ועל שקורין לבית הכנסת בית עם.**

תניא, רבי יוסי אומר: **שלשה בדקי מיתה נבראו באשה, ואמרי לה: שלשה דבקי מיתה, נדה וחלה והדלקת הנר.** חדא כרבי אלעזר, וחדא כרבנן.

תניא, רבן שמעון בן גמליאל אומר: **הלכות הקדש תרומות ומעשרות הן הן גופי תורה, ונמסרו לעמי הארץ.**

מקורות תנאיים שמדברים על עוונות שמקורבים את המוות: תניא, רבי נתן אומר: **בעון נדרים מתה אשה של אדם, שנאמר (משלי כב) אם אין לך דלים אמה יקח משכבך מתחתך.** רבי אומר: **בעון נדרים בנים מתים כשהן קטנים, שנאמר (קהלת ה) אז תתן את פיק לחטא את כשרך ואז תאמר לפני המלאך כי שגגה היא אמה יקבל האלהים על קולך וחכא את מעשה ידיו. איזה הן מעשה ידיו של אדם - הוי אומר: בניו ובנותיו של אדם.**

תנו רבנן, **בעון נדרים בנינים מתיים - דברי רבי אלעזר ברבי שמעון, רבי יהודה הנשיא אומר: בעון ביטול תורה.**

קושי: בשלמא למאן דאמר בעון נדרים - כדאמרן, אלא למאן דאמר בעון ביטול תורה - מאי קראה? **תירוצ:** דכתיב (ירמיהו ב) **אלא הכי את בניכם מוסר לא ירחו.** אפשר להביא אותו פסוק ללמד על השיטה האחרת: רב נחמן בר יצחק אמר: למאן דאמר בעון נדרים נמי מהכא - **אלא הכי את בניכם** - על עסקי שוא.
קושי על דעת רבי יהודה הנשיא: מכדי, רבי יהודה הנשיא היינו רבי, ורבי בעון נדרים קאמר! **תירוצ:** בתר דשמעה מרבי אלעזר ברבי שמעון.

מחלוקת אמוראים בסיבה למיתת בנינים: **פליגי בה רבי חייא בר אבא ורבי יוסי, חד אמר: בעון מזוזה, וחד אמר: בעון ביטול תורה.**
למאן דאמר בעון מזוזה - מקרא נדרש לפנינו ולא לפני פניו, ולמאן דאמר בעון ביטול תורה - מקרא נדרש לפנינו ולפני פניו.
דברים פרק יא

(ט) וזמנתם אתם את בניכם וצבאו כם כשכתבם ככיתם וכצבתם ככריתם וכשכתבם וכקומום;
(כ) וכתבתם על מזוזות ביתכם וכשעריכם;
(כא) וזמנן ירכו ימיכם וימי בניכם על האבנים אשר נשבע יקוק לאבותיכם אתת דהם כימי השמים על הארץ;

מחלוקת תנאים באותו נושא: פליגי בה רבי מאיר ורבי יהודה; חד אמר: בעון מזוזה, וחד אמר: בעון ציצית.

קושי: בשלמא למאן דאמר בעון מזוזה - דכתיב (דברים יא) **וכתבתם על מזוזות ביתכם** וכתוב בתריה **זמנן ירכו ימיכם וימי בניכם**. אלא למאן דאמר בעון ציצית, מאי טעמא?
תירוצ: אמר רב כהנא ואיתימא שילא מרי: דכתיב (ירמיהו ב) **זם ככנפיך נמצאו גם נפשות אכזריות קיי.**

אפשר להביא אותו פסוק ללמד על השיטה האחרת: רב נחמן בר יצחק אמר: למאן דאמר בעון מזוזה נמי מהכא, דכתיב (בהמשך של אותם פסוקים) (ירמיהו ב) **זא כמחתרת מצאתים** - שעשו פתחים כמחתרת.
מי שמקיים מצוות ציצית יקבל שכר: אמר ריש לקיש: כל הזהיר בציצית זוכה ומשמשין לו שני אלפים ושמונה מאות עבדים, שנאמר (זכריה ח) **כה אמר ה' וצבאות כימי ההמה אשר יחזיקו עשרה אנשים מכאן לשנת הארבעים ונחזיקום ככנף איש יהוה צאמר שכה עמכם וגו'.**

תניא,

רבי נחמיה	בעון שנאת חנם	מריבה רבה בתוך ביתו של אדם, ואשתו מפלת נפלים, ובניו ובנותיו של אדם מתים כשהן קטנים
רבי אלעזר ברבי יהודה	בעון חלה	אין ברכה במכונס, ומארה משתלחת בשערים, וזורעין זרעים ואחרים אוכלין
	בעון ביטול תרומות ומעשרות	שמים נעצרין מלהוריד טל ומטר, והיוקר הוה, והשכר אבד, ובני אדם רציין אחר פרנסתן ואין מגיעין